Ny bog: På jagt efter den forsvundne borgerlighed

Når Anders Krab-Johansen ønsker respekt for den enkelte, omsorg for familierne, glæde ved kultur, videnskab, natur og kristendom, er det da ønsker, som også deles på store dele af venstrefløjen, skriver Egon Clausen i sin anmeldelse af Krab-Johansens nye bog, Fri os fra den værdiløse borgerlighed. Foto: Wikimedia Commons.

Egon Clausen
10.03.2024

BØGER // ANMELDELSE – Borgerlige befinder sig i en selvforskyldt krise, mener Anders Krab-Johansen i ny bog. Det er sikkert rigtigt, at mange borgerlige har opgivet afgørende fortællinger, men denne opgivelse er ikke begrænset til det borgerlige Danmark, skriver Egon Clausen.

Fri os fra den værdiløse borgerlighed

Forfatter: Anders Krab-Johansen

Forlag: Gyldendal, 256 s.

Udkom d. 23. februar 2024.

Hvor er de borgerlige værdier blevet af? Koncernchefen for Berlingske Media, Anders Krab-Johansen, kan ikke finde dem, og det har han skrevet en bog om. Han mener, at det borgerlige Danmark befinder sig i en krise, der for en stor dels vedkommende er selvforskyldt.

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

> Måske har de borgerlige dyder holdt flyttedag?

Han skriver: ”Langt de fleste borgerlige har opgivet fortællingerne om fællesskaberne, familiens rolle, kulturen, skolerne, vores natur, samarbejdet i verden, klimaet, etikken og det religiøse.” Det er sikkert rigtigt, men denne opgivelse af de fælles fortællinger er ikke begrænset til det borgerlige Danmark.

I vide kredse er der en uvidenhed om vores historie, der er skræmmende og en sproglig fattigdom, der er knugende, så når Anders Krab-Johansen efterlyser et folkeligt sprog, der kan fungere meningsfuldt i vor tid, er det et emne med stor betydning for os alle, og når han ønsker respekt for den enkelte, omsorg for familierne, glæde ved kultur, videnskab, natur og kristendom, er det da ønsker som også deles på store dele af venstrefløjen. Så måske har de borgerlige dyder holdt flyttedag? Måske søger han efter de borgerlige dyder på de forkerte steder?

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API
Printed with Pdfcrowd.com

Hvad skal vi bevare, og hvad må vi overlade til naturens kræfter? Det er en del af fremtidens store udfordringer, og her er den danske borgerlighed i dens nuværende værdiløshed vist ikke i stand til at deltage kvalificeret i en sådan drøftelse, skriver Egon Clausen.

Anders Krab-Johansen skriver, at i de kredse, der kalder sig konservative, nøjes man ofte med at tale fordomsfuldt om det, der foregår udenfor ens egen havehæk. Det synes at være en dækkende beskrivelse. Jeg bor selv i Gentofte, og her oplever jeg visse steder en næsten fjendtlig afvisning af klassiske borgerlige dyder såsom ordentlighed i regnskabsførelse og åbenhed i foreningslivet.

> han forfalder ikke til en bevidstløs hyldest af den klassiske kernefamilie med far, mor og børn

Hvad konservatisme angår, er den ikke bundet til bestemte partier, men handler om at bevare det, som er værdifuldt. I praksis vil det sige støtte til den grønne omstilling, sikring af rent drikkevand, fredning af byer og landskaber og støtte til dansk kultur i dens mange former. Det er alt sammen tiltag, som Anders Krab-Johansen går ind for, men igen kan det konstateres, at han ikke finder sine stærkeste meningsfæller i borgerlige kredse. De findes på venstrefløjen. Et parti som SF har således en miljø- og kulturpolitik med mange konservative træk.

Sagen er, at på nogle af disse områder går skellene ikke mellem højre- og venstreorienterede, men mellem dem, der lader sig nøje med letfærdige postulater om verdens tilstand på den ene side, og dem der giver plads til eftertænksomhed på den anden.

Ukritisk hyldest til kapitalismen

Anders Krab-Johansens bog er et værk med megen eftertænksomhed. Han skriver således smukt om værdien af at værne om familien som en bærende institution i samfundet, men han forfalder ikke til en bevidstløs hyldest af den klassiske kernefamilie med far, mor og børn. Hvordan folk vil indrette sig, må de selv om. Det vigtigste er, at forældre tager ansvar for deres børn.

> Der er også steder, hvor han forfalder til at bruge den traditionelle højrefløjsretorik, der lever af at påpege fejl hos

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

Der er dog passager, hvor han ikke formår at leve op til egne idealer om en åben og fordomsfri kommunikation. Han er således glad for kapitalismen, og han har ret i, at kapitalismen rummer en enorm dynamik, der har skabt velstand og vækst kloden rundt, men den væsentligste kritik af kapitalister er ikke, at de er onde.

Kritikken retter sig mod kapitalismens destruktive aspekter. Hvor kapitalismen får frit løb, er intet helligt. Alt fast og solidt fordufter, og en af konsekvenserne er dens ødelæggelse af klima, natur og biodiversitet, som vi er vidne til over hele kloden. Denne udvikling er Anders Krab-Johansen imod, men det ubesvarede spørgsmål er, hvordan han så kan hylde kapitalismen så ukritisk, som han gør?

Der er også steder, hvor han forfalder til at bruge den traditionelle højrefløjsretorik, der lever af at påpege fejl hos modparten. Det er altid de andres skyld. Det er således galt i kirken og i skolen. Om kirken skriver han, at "mange præster lyder mere som socialarbejdere end som forkyndere af kristendommen." Det er en påstand uden hold i virkeligheden. Hvor ved han det fra?

Det er også galt med folkeskolen. Han skriver om "50 års fejlslagen læring og påstår, at lærerne hellere vil bruge tid på FN's verdensmål, kritik af USA's imperialisme og minoritetsrettigheder end at undervise i historie. Igen må man spørge til dokumentationen? Hvor ved han det fra?

Underligt er det også, at hans kritik ofte bygger på engelsksprogede bøger. Hvis han have været trofast i sin erklærede kærlighed til det danske sprog, ville han vide, at der findes en righoldig, debatterende litteratur på dansk. Det havde klædt ham, hvis han havde slået vejen om ad et folkebibliotek, hvor hylderne er fulde af bøger med indsigt og eftertænkssomhed.

Borgerlige har ikke løsninger på fremtidens udfordringer

Anders Krab-Johansen slutter sin bog med et kapitel om fremtidens udfordringer, som for ham består i udviklingen af storpolitiske risikozoner og i det forhold, at velfærdsstaten vokser og tager friheden fra den enkelte. Og han stopper ikke her, for blandt fremtidens trusler ser han også en ny venstrefløj, der vil omdefinere køn, familie, ejendomsret, lige ret og andre fundamentale begreber i vores verden.

Men ærlig talt: Det er da for småt og provinsielt.

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com

> Fremtidens udfordringer består ikke i at bekæmpe aktivistiske ungdomsbevægelser, for sagen er, at fremtiden vil byde på enorme udfordringer, hvor mange af de værdier, som vi i dag anser for at være umistelige, bliver truet

Fremtidens udfordringer består ikke i at bekæmpe aktivistiske ungdomsbevægelser, for sagen er, at fremtiden vil byde på enorme udfordringer, hvor mange af de værdier, som vi i dag anser for at være umistelige, bliver truet. Krige og sultkatastrofer vil jage millioner af mennesker på flugt. Hidtil ukendte virusser vil opstå og true os alle på livet. Kloden har feber. Ørkenerne breder sig. Indlandsisen smelter. Vandet i verdenshavene stiger. Store dele af Danmark risikerer at blive opslugt af havet. Her bliver der brug for fælles opslutning om nogle af vore værdier. I den situation har vi brug for en fælles diskussion, der ikke ser tilbage, men frem. Og som også tager stilling til det, som vi vil værne om.

Hvad skal vi bevare, og hvad må vi overlade til naturens kræfter? Det er en del af fremtidens store udfordringer, og her er den danske borgerlighed i dens nuværende værdiløshed vist ikke i stand til at deltage kvalificeret i en sådan drøftelse. Dette betyder ikke, at borgerlige dyder er afgået ved døden. Det er de ikke. De har bare holdt flyttedag.

Anders Krab-Johansen | borgerlige

Egon Clausen

Egon Clausen, f. 1940, forfatter, radiomand, fhv. redaktør på P1, fhv. formand for gruppen af faglitterære forfattere i Dansk Forfatterforening, medarbejder ved den2radio.dk.

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

Convert web pages and HTML files to PDF in your applications with the Pdfcrowd HTML to PDF API | Printed with Pdfcrowd.com